

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин

Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту історії, права та міжнародних відносин
Ю.В. Подрез
« 1 » Вересня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ**

перший (бакалаврський) рівень

галузь знань **Інформаційні технології**

спеціальність **122 Комп'ютерні науки**

освітньо-професійна програма **Комп'ютерні науки**

мова навчання **українська**

Погоджено науково-методичною комісією НН інституту історії, права та міжнародних відносин
« 1 » Вересня 2022 р.
Голова Моцак С.І., кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2022

Розробники:

Оліцький В'ячеслав Олександрович – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри історії України
Протокол № 1 від «1» вересня 2022 р.

В.о. зав. кафедри історії України,

кандидат історичних наук, старший викладач В.О. Оліцький

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й			
Семестр			
2-й			
Лекції			
16 год.			
Практичні, семінарські			
16 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
84 год.			
Консультації:			
4 год.			
Загальна кількість годин – 120	Вид контролю: іспит		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» є: опанування студентами суті історичних процесів, що відбувалися в Україні від найдавніших часів до сьогодення, усвідомлення їх об'єктивного характеру, взаємозв'язку та взаємозалежності; вивчення основних періодів та особливостей розвитку української культури.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою до вивчення дисципліни «Історія та культура України» є здобуття повної загальної середньої освіти та оволодіння курсом «Історія України» в обсязі програми загальноосвітніх навчальних закладів.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною узгоджуються з вимогами Стандарту спеціальності 122 і впливають на розвиток:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР1. Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
A	Здобувач вищої освіти має системні, повні, систематичні, логічно пов'язані знання в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни. Студент повинен розуміти суть парадигми кожної історичної епохи, місце в ній конкретних історичних подій, постатей коло їх ідей і суть їх внеску в розвиток історії та культури. Він повинен володіти категоріальним апаратом, навичками логічного доведення, мати власну позицію по суті поставлених питань, самостійно вирішувати поставлені завдання та аргументовано відстоювати власну позицію.
B	Здобувач вищої добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, але допускає окремі неточності. Студент самостійно виправляє допущені помилки. Кількість помилок є незначною.
C	Здобувач вищої освіти в цілому володіючи матеріалом, допускає незначні неточності та окремі помилки. Студент пояснює основні поняття, володіє фактами та їх перебігом, робить на їх основі власні висновки та узагальнення. Помилки у відповідях не мають системного характеру.
D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою. Розуміє основні поняття та факти, але допускає значну кількість неточностей та помилок, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді.
E	Здобувач вищої освіти має мінімальні знання передбачені робочою програмою дисципліни. Його відповіді мають суттєві недоліки, студент має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. З труднощами може пояснити основні події та факти, суть основних проблем курсу.
FX	Студент може відтворити лише окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на виконання програми навчальної дисципліни студент не брав активної участі на заняттях, його відповіді є переважно невірними та необґрунтованими. Відсутня цілісність розуміння матеріалу.
F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену.

Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Сума	Екзамен	Загальна			
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2		РОЗДІЛ 3									
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8							
Поточний контроль														
5	5	5	5	5	5	5	5	40	75	25	100			
Контроль самостійної роботи														
4	4	5	4	5	4	5	4	35						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання є:

- усний контроль (здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування.

При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією);

- письмовий контроль (здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль;

- підготовка доповідей, есе, презентацій.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Політичний та культурний розвиток українських земель у стародавню добу та середньовіччя (до XV ст.)

Тема 1.1. Стародавня доба в історії України

Тема 1.2. Середньовічна держава Русь-Україна

Тема 1.3. Галицько-Волинська держава

Тема 1.4. Українські землі під владою Литви та Польщі

Розділ 2. Українські землі в ранньомодерну та модерну добу (XVI - XIX ст.)

Тема 2.1. Феномен українського козацтва та національна революція середини XVII ст.

Тема 2.2. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст.

Тема 2.3. Національне відродження XIX ст.

Розділ 3. Історія та культура України у новітній час (XX – XXI ст.)

Тема 3.1. Українська національно-демократична революція

Тема 3.2. Українські землі у 20 – 30-ті роки XX ст.

Тема 3.3. Україна в роки Другої світової війни

Тема 3.4. Україна в складі СРСР в другій половині XX ст.

Тема 3.5. Становлення та розвиток незалежної України

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самост.		Лекції	Практ.	Конс.	Самост.
Розділ 1. Політичний та культурний розвиток українських земель у стародавню добу та середньовіччя (до XV ст.)										
Тема 1.1 Стародавня доба в історії України	8	2			6					
Тема 1.2 Середньовічна держава Русь-Україна	11		2		9					
Тема 1.3 Галицько-Волинська держава	11		2		9					
Тема 1.4 Українські землі під владою Литви та Польщі	10	2	2	2	6					
Розділ 2. Українські землі в ранньомодерну та модерну добу (XVI - XIX ст.)										
Тема 2.1 Феномен українського козацтва та національна революція середини XVII ст.	11		2		9					
Тема 2.2 Україна наприкінці XVII – у XVIII ст.	8	2			6					
Тема 2.3 Національне відродження XIX ст.	10	2	2		6					

Розділ 3. Історія та культура України у новітній час (XX – XXI ст.)									
Тема 3.1 Українська національно-демократична революція	10	2	2		6				
Тема 3.2 Українські землі у 20 – 30-ті роки XX ст.	8	2			6				
Тема 3.3 Україна в роки Другої світової війни	11		2		9				
Тема 3.4 Україна в складі СРСР в другій половині XX ст.	8	2			6				
Тема 3.5 Становлення та розвиток незалежної України	10	2	2	2	6				
Усього годин	120	16	16	4	84				

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Середньовічна держава Русь-Україна	2	
2	Галицько-Волинська держава	2	
3	Українські землі під владою Литви та Польщі	2	
4	Феномен українського козацтва та національна революція середини XVII ст.	2	
5	Національне відродження XIX ст.	2	
6	Українська національно-демократична революція	2	
7	Україна в роки Другої світової війни	2	
8	Становлення та розвиток незалежної України	2	
Разом		16	

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бойко О.Д. Історія України: підручник. Київ: Академія, 2016. 717 с.
2. Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Ч. 3. 1917–2003 рр.: підруч. для іст. ф-тів вищих навч. закл. Х., 2004.
3. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / пер. з англ. Р. Клочко. Х., 2016.
4. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів: Коротка історія України. К., 2020.
5. Історія української культури: у п'яти томах / НАН України; головна ред. Б.Є. Патон та ін.. Київ: Наукова думка, 2001–2011.
6. Греченко В.А. Історія та культура України: підручник. Харків, 2017. 320 с.
7. Чорний Д.М. Історія Слобідської України: підручник. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 263 с.

Додаткові:

1. Аркас М. М. Історія України-Русі. Київ: Вища школа, 1991. 395 с.
2. Багалій Д. І. Історія Слобідської України. Харків: Основа, 1991. 255 с.
3. Борисенко В.Й. Курс української історії: З найдавніших часів до XX століття: навч. посібник. Київ: Либідь, 1998. 616 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ–ХХ ст. К., 2019.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Київ: Наук. думка, 1992. 543 с.
6. Гуржій О. І. Українська козацька держава в другій половині ХVІІ–ХVІІІ ст.: кордони, населення, право. Київ: Дніпро, 1996. 327 с.
7. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна / заг. ред. В.А. Смолій. Київ: Альтернативи, 1999. 303 с.
8. Залізняка А. Стародавня історія України. К., 2012.
9. Історія українського козацтва: нариси у двох томах / НАН України, Ін-т історії України, Науково-дослідний ін-т козацтва; [редкол.: Валерій Смолій (відп. ред.) та ін.]. Київ: Києво-Могилянська академія, 2007. Т. 1–2. 723 с.
10. Княжа доба: історія і культура. НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; [редкол.: Ісаєвич Я. Д. (відп. ред.) та ін.]. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2007. Вип. 1. 335 с.
11. Котляр М. Ф. Галицько-Волинська Русь. Київ: Альтернативи, 1998. 336 с.
12. Крип'якевич І. П. Історія України. Львів: Світ, 1990. 519 с.
13. Литвин В.М. Історія України: підручник. Київ: Наукова думка, 2011. 838 с.
14. Слабченко Є.А. Дипломатична історія України. Київ: Кліо, 2016. 493 с.
15. Сливка Ю.Ю. Політична історія України ХІХ – поч. ХХІ ст. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2015. 641 с.
16. Смолій В.А., Степанков В. А. Українська національна революція (1648–1676). Київ: Альтернативи, 1999. 352 с.
17. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У 3 т. К., 1993.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби підтримки освітнього процесу.